

УДК 811.821.161.2(477)

ЛЯШУК Наталія

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФОЛЬКЛОРНИХ СТЕРЕОТИПІВ УКРАЇНЦІВ
В УКРАЇНСЬКІЙ КЛАСИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

У статті фольклорні стереотипи розглядаються як мовно-естетичні знаки національної культури, які несуть інформацію про складові етнічного стереотипу. Простежено шляхи використання усталених, мовних засобів портретування українців у класичних творах. Виявлено найтиповіші риси українців, що складають національний стереотип.

Ключові слова: трансформація мовних одиниць; фольклоризм; стереотип етнічний; фольклорний стереотип.

Постановка проблеми. Мовно-естетичні знаки національної культури існують як синтез індивідуального й суспільно-соціального, емоційного й раціонального: вони пов'язані з естетичною функцією мови безпосередньо через сферу художньо-словесної творчості.

Проблематика дослідження пов'язана з необхідністю вивчення малодослідженої в українській лінгвістиці проблеми мовного вияву автостереотипу українця, що передбачає пошук основних, загальноприйнятих зовнішніх та внутрішніх рис української людини, які репрезентовано в уснопоетичних фольклорних творах і трансформовано в українській класичній літературі.

Актуальність роботи визначається увагою до проблем національного самовираження, співвідношення мови та духовної культури через посередництво фольклорних стереотипів.

Завдання дослідження — простежити трансформацію фольклорних стереотипів українців в українській класичній літературі, виявити традиційне та індивідуальне в описі національних рис.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблемою трансформації усталених фольклорних одиниць у класичну українську літературу займалися відомі мовознавці. Н.О. Данилюк простежила шляхи входження народнопоетичного слова в мову сучасної української поезії на матеріалі лексико-семантичного поля «дівчина». С.Я. Єрмоленко розробила теоретичні засади семантичної та структурної трансформації фольклоризмів. Н.М. Сологуб займалася дослідженням стереотипних усталених номінацій у творчості українського народу. Багатий фактичний матеріал для вивчення стереотипних рис українців дає фразеологія, дослідженням якої займаються І.О. Голубовська, О.В. На-

заренко, І.Б. Іванова, А. Івченко. Дослідженням мовно-образного простору української ментальності займаються В.М. Русанівський, М.П. Кочерган, В. Калашник, П.П. Кононенко.

У літературно-писемній традиції письменник отримує змогу апелювати до національного мовного досвіду читача, програмуючи бажаний стилістичний ефект за допомогою маркованих одиниць лексичного та синтаксичного рівнів мови. Відомо, що в мові на позначення того самого змісту існують різні виражальні засоби, кожен зі своїми складниками семантики. Завдяки можливості вибору взаємозамінних засобів забезпечується гнучкість мови як комунікативної системи — потенціального джерела народження лексико-семантичних варіантів. За визначенням С.Я. Єрмоленко, «лексико-семантичне варіювання — це лексичні, словотвірні, лексико-семантичні видозміни при збереженні лексичного змісту» [2, с. 68].

Те, що потенційно закладено в народно-розмовному мовленні, — багатство словотвірних, морфологічних, синтаксичних варіантів, рухливість семантики слів-символів — цілеспрямовано використовується творцями народної пісні та художньої літератури.

С.Я. Єрмоленко стверджує: «Якщо говорити про вплив народнопоетичного слова на мову поезії, то треба враховувати формально-семантичні видозміни фольклоризмів: 1) зміну семантики при збереженні форми; 2) зміну семантики і форми; 3) утворення нових фольклоризмів на ґрунті наявних у мові зразків фольклорного словотворення, фразотворення. Найактивніший процес трансформації фразеологізмів — оновлення їхньої семантики в результаті розширення асоціативних зв'язків у мові, перенесення, фразеологічних зворотів на ґрунт нової поетичної мови» [3, с. 48].

Сучасна лінгвістика трансформацію визначає, як «закономірну зміну основної моделі, що призводить до створення вторинної мовної структури» [4, с. 440]. В нашому дослідженні за основну модель будемо розглядати фольклорні образи з народних пісень, що характеризують українських дівчину та хлопця.

Виклад основного матеріалу дослідження. Простежимо шляхи входження уснопоетичного слова, усталених мовно-виразових засобів портретування українців у класичних творах. Центральні в портретуванні українця й українки соматизми формально описано за допомогою епітетів, метафор, порівнянь через пряме запозичення народнопісенної форми, або структурно-семантичну трансформацію фольклоризмів. У віршованій мові, ознакою якої є лаконізм і яскрава образність, домінуювальними засобами портретування переважно використовують порівняння та поширені епітети. Пор.:

Сумна коса і зір чудовий
Комусь приснились давно...
Вишневі губи, чорні брови,
Пісні дівочі вечорові
І шум акації в вікно... (В. Сосюра).

«— Ну то сватай Одарку Ходаківну; ця тоненька, як очеретина, гнучка станом, як тополя; личко маленьке і тоненьке, мов шовкова нитка» (І. Нечуй-Левицький).

У системі української національної поезії образ очей функціонує у творах авторів різних періодів, засвідчує систему стійких асоціативних зв'язків та широку палітру естетично-експресивних функцій. Так з усіх можливих валентностей слова очі найбільша кількість сполучень із означеннями карі(ї), чорні(ї), ясні(ї), що є усталеними народнопоетичними епітетами. Народна пісня порівнює дівочі очі з терном (сема кольору — карі, чорні), зорями (сема — блиск, сяйво). У художній літературі часто поєднуються сема кольору та блиску очей і описується одночасно, наприклад:

«Мені згадають, темненької ночі,
Дві ясні зірки — твої карі очі» (Л. Боровиковський).

І. Нечуй-Левицький поєднав традиційне уявлення про колір і блиск очей, структурно збільшивши кількість компонентів, зберігши асоціативні зв'язки: «Загоріле рум'яне лице ще виразніше малювалося з чорними тонкими бровами, з темними блискучими, як терен, облитий дощем очима».

Фольклорний образ очей виражається за допомогою уподібнення їх з криницею «немов криниці дно студенне». Художня література збільшує цей семантичний ряд і додає зіставлення очі-небо, вода, озера. Наприклад: «Очі в нього чорні, глибокі, як вода в затінку, дивляться широко, немов одразу хочуть збагнути увесь світ» (Гр. Тютюнник). У В. Сосюрі знаходимо характерне для народної лірики заперечне порівняння:

Ні з морем, що вічно синіє й горить у просторах ясних,

Ні з небом далеким, Маріє, очей не зрівняти твоїх.

Метафори, що мають фольклорну маркованість, творяться на основі народнопісенних традиційних семантичних зв'язків. Фольклорні епітети карі, чорні, сині (очі) розширюють свою сполучуваність із абстрактною лексикою, семантично близькою зі словом очі: карий блиск, кароокий зір (А. Малишко); карий погляд (М. Рильський). У результаті подібних семантичних сполучень відбувається трансформація компонентів, актуалізація прихованих виразових можливостей у незвичній поєднаності. У портретотворенні беруть активну участь асоціації з явищами природи, рослинним світом, що властиве і народній пісні [1, с. 112]. За допомогою поєднання семи кольору і реаліями рослинного світу створюються такі епітети: волошкові, фіалкові, голубоцвітові (очі). Наприклад: «[Катря] ... білявенька собі, трошки кирпатенька, очиці голубоцвітові, ясененькі» (Гр. Тютюнник).

У метафоризації знаходить свій прояв процес естетизації первинно далеких від поезії науково-технічних понять, їх оновлення через семантичну взаємодію із фольклорними елементами: карих очей зодіак (І. Драч), тьмяно-карий магнетизм (Б. Олійник), та ін.

Постійними для народної поезії є епітети тонкі, рівні, чорні брови. Народнопоетичний епітет брівоньки тоненькі, порівняння брівки, як шнурочок, варіант брови на шнурочку мають спільне значення «тонкі» у різному формальному вираженні та неоднаковому ступеневі семантичної взаємодії елементів. І. Нечуй-Левицький, щоб змалювати красу брів, синтезував усі традиційні означення в одну синтаксичну одиницю, структурно змінивши фольклоризм: «Ніби намальовані шовкові брови чорніли неначе шнурочки, рівно одрізані з двох боків» (І. Нечуй-Левицький). Приклад структурної трансформації знаходимо

в І. Драча: «Рівняли брівоньку та під шнурівоньку» (І. Драч).

До фольклорних порівнянь дівочих брів із шнурочками у класичній літературі додаються зіставлення з ниточками (варіант шнурочки), з крилами на основі спільної семи — рівні та додаткових, які відтворюють легкість і рух. За допомогою таких семантичних полів твориться низка метафор «Брівоньку, як ниточку, погладила...» (П. Тичина); «Її брови стрепенулись, неначе крила дивних птиць» (Б. Олійник).

Семантична трансформація епітета чорні брови відбувається на основі семи кольору та асоціації з навколишнім середовищем, що формально виражено за допомогою метафори і семантичного паралелізму. «Дві чорні брови, мов дві чорні п'явки повпивалися над очима злегенька прикритими довгими густими віями» (П. Мирний).

Серцю згадають милої любові,

В ворона крила — твої чорні брови (Л. Боровиковський).

Для означення соматизмів обличчя (личко) у фольклорі існує багато варіантів: біле, рум'яне личко, з личка рум'яна, красне личенько, дівчина личка красного. Формально виражені різними варіантами, епітетні сполуки біле, рум'яне, красне личко зі спільною семою гарне, об'єднуються в один синонімічний ряд. Народна пісня порівнює обличчя (личко, щоки) з яблуком, квіткою, рожею, калиною, підставою для таких зіставлень є спільне лексичне значення — красиве рум'яне личко. У класичній літературі спостерігається пряме використання народнопоетичних стереотипів із уточнюючими елементами: «[Маруся] личком червона, як панська рожка, що у саду цвіте» (Г. Квітка-Основ'яненко).

І. Нечуй-Левицький для опису обличчя використав народнопоетичну форму означення (в орудному відмінку), яка постає сталою структурою для опису брів («Ой хоч знайдеш з чорними бровами»): «Він неначе бачив як пашило її лице з рум'янцем на всю шоку...».

У Г. Квітки-Основ'яненка функціонує стереотипний елемент — рум'яне обличчя без вказівки на соматизм: «Хлопець гарний, русявий, чисто підголений; чуб чепурний, уси козацькі, очі веселенькі, як зірочки; на виду рум'яний, моторний, звичайний».

Класична література також репрезентує оригінальні уявлення, що виражені неологізмами, про вродливе дівоче обличчя:

А на обличчі тихомолодому

Цвітуть два маки тихомолоді (М. Вінграновський).

Проте такий приклад можемо визначити, як семантичну трансформацію, тому що метафора синтезується на основі народнописаного зіставлення личко — мак (спільна сема — червоний, рум'яний); актуалізацію двох значень лексем цвісти: прямого — розкриватися, розпускатися, що взаємодіє зі словом мак, та переносного — бути в розквіті сил, молодості, вродливим, яке має семантичний зв'язок зі словом «дівчина». Взаємодія семантики зіставлюваних слів личко, щоки (на щоки вказує форма множини іменника мак і числівник два) — відбувається, внаслідок наявності спільних сем та здатності сполучатися із певними семами, в результаті чого формується новий семантичний комплекс, у якому одне лексичне значення сприймається через призму іншого. Усталені епітети личко молоде, дівчина молода відчутні в метафоричних означеннях — неологізмах обличчя тихомолоде, маки тихомолоді.

Народна пісня оспівує дівочу довгу, густу, русу (русяву), чорну косу (волосся), як символ краси, молодості. У класичній літературі знаходимо приклади використання образу «руса коса», у функції об'єкта зі значенням красива дівчина: «У нас як кому припаде до душі руса коса, то вхопить як сокіл чайку, та й до попа» (П. Куліш). Отже, епітет руса коса настільки стереотипізувався, що створює стилістичну фігуру — перефраз зі значенням «красива українська дівчина».

Традиційне для народної пісні зіставлення кіс із шовком розгортається у метафору:

Ніби ллється золотавий шовк,

Пасмо з-під червоної хустини (М. Рильський).

Своєрідна метафора (карі коси сумовливі) М. Вінграновського виникає внаслідок незвичної сполучуваності семи кольору очей карі з лексемою коси.

Традиційне уявлення про кучеряве волосся, як красиве для хлопця і дівчини у фольклорі виражається іменником кучері, який трансформовано в класичній українській літературі за допомогою різних граматичних форм: «Та Ольга дуже гарна з лиця, з тонким носиком, з повними губками, з цілою купою кучерів на голові» (І. Нечуй-Левицький). Фольклорний образ кучерявого волосся в українській класичній літературі зазнав структурно-семантичної трансформації, порівняймо:

Лежу та дивлюся: — Вродливий та гожий,
Як дуб кучерявий, косарю захожий (на-
родна творчість);

«Чорне волосся, завітчане польовими
квітками, чудовно вилося коло білого чола;
тоненькі пасма того чорного, аж полискува-
того хмелю спадали на біле, рум'яне личко»
(П. Мирний); «Густе волосся, як хвиля спада-
ло аж до долу» (М. Стельмах).

Зіставлення волосся з листям дуба, кити-
цями хмелю, хвилею твориться на основі се-
мантичних асоціативних зв'язків із зовнішніми
ознаками — кучеряве, хвилясте, що виражено
в структурі метафори, епітета, порівняння.

Ріст і стан дівчини та хлопця репрезенту-
ють такі фольклоризми: як тополя, як дуб,
традиційна мовна формула високий та струн-
кий. І.Я. Франко використав порівняння дів-
чина як тополя, структурно розширивши
фольклоризм: «Тухольські громадяни, видячи
її, як їхала на лови посеред гостей, гордо,
сміло, мов стрімка тополя посеред коренастих
дубів, з уподобою проводили за нею очима». До народнопоетичного зіставлення дівчини з тополею додається в художній літературі порівняння як стрілочка, на основі спільної семи — пряма, а хлопець ще порівнюється з ясенем, де вказується на його високий ріст і гнучкість: «Та що ж то за дівка була! Висока, прямесенька, як стрілочка,...»; «Хлопець гарний, високий, спина так і гнеться, неначе молодий ясенюк...» (Г. Квітка-Основ'яненко).

Основними лексемами в портретних ха-
рактеристиках української дівчини та хлопця є не лише соматизми, а й номінації дівчина, хлопець, які створюють узагальнені емоційно забарвлені образи. Традиційно, дівчину порівнюють з маком, калиною, рожею, зозулею, ластівкою, хлопця — з орлом, соколом, дубом. Українська література значно збільшила ці семантичні ряди.

Використавши народнопісенний образ українця, його усталені стереотипні риси, І. Франко розвиває основний принцип протиставлення, навмисного контрасту. Вищий ступінь вираження ознаки засвідчують фігури заперечення-порівняння, коли личка гожі порівнюються з червоною рожею, чорні очі з золотими зорями, голос із дзвонами, срібними тонами.

Вплив народної пісні відчутний у вірші І.Франка «Ой ти дівчино, з горіха зерня...», який дослідники співвідносять з народною піснею «Ой ти дівчино зарученая», називаю-

чи вірш парафразою пісні і оцінюючи Франкові порівняння дівчини з горіховим зерням, а уст із молитвою, як оригінальне перетворення стереотипних порівнянь з ягодою калини. Щодо другого порівняння (уста — молитва) це висновок справедливий, а перше, як свідчать записи народних пісень М. Павлика і записи коломиїок І. Франка, було наявне в колективній свідомості народу, так само, як і образ колючого терня. Наприклад:

Ти дівчино моя,
Ти горіхове зерня,
Любити тя люблю,
Взяти тя не возьму..;

* * *

Любила-м тя, Іванулю, як з горіха зерня,
Тепер-єс на серденьку, як колюче терня.
Обидва народнопісенні образи контамі-
нуються у творі І.Я. Франка:

Ой ти, дівчино, з горіха зерня,
Чом твоє серденько — колюче терня?
Чом твої устоньки — тиха молитва,
А твоє слово — острє, як бритва?

Зауважимо, що автор використовує фольклоризми, які змальовують не лише зовнішність людини, а й її внутрішні характеристики. Народнопісенне зіставлення серце — колюче терня, а за ним слідує авторське порівняння слово острє, як бритва говорять про непокірну вдачу української дівчини.

Творці класичної української літератури для змалювання внутрішніх ознак українців теж використовували фольклор. Загальновідомі паремії, трансформуючись у художню літературу, набули однозначності й конкретизувались іншими епітетами: «Я люблю, щоб дівчина була трохи бриклива, щоб мала серце з перцем», «— Мені аби була робоча, та проворна, та щоб була трохи куслива, як мухи в спасівку, — сказав Карпо» (І. Нечуй-Левицький).

Спокійну вдачу людини в народній пісні виражені за допомогою зіставлення дівчини з тихою погодою: «Ой ти дівчино, тиха погодонько». На основі цих зіставлень І. Нечуй-Левицький порівнює дівчину з тихою водою, тихим літом, ягницею. Семантична трансформація відбувається через спільну сему — спокій (тихий). «Чим же Вівдя негарна? Говорить тонісінько, як сопілка грає, а тиха, як ягниця»; «[Одарка] а сама пишна, як в саду вишня, а тиха неначе вода в криниці»; «Коли буду вибирати собі дівчину, то візьму гарну, як

квіточка, червону, як калину, а тиху, як тихе літо — сказав веселий Лаврін».

Висновки. Отже, українські письменники широко послуговуються народнописенним словом для створення образу українки чи українця. Спостерігається як пряме запозичення усталеної тропіки, так і трансформація її в мові класичної української літератури. Одним із шляхів оновлення епітетів є зміна постійної для народної пісні сполучуваності, тобто структурна трансформація. Поряд із народнописенними порівняннями у художній літературі постає низка зіставлень, синонімічних і традиційних, побудованих на властивих фольклору асоціаціях. Ускладнення семантики традиційних фольклоризмів відбувається через зміну лексичної сполучуваності. Нор-

мативна сполучуваність, наприклад епітета карий у народній пісні — це карі очі, а в художньому стилі літературної мови — це велика кількість сполучень прикметника карий із словами погляд, зір, коси, голівка. Номінації стереотипних рис акцентують увагу не на прямому значенні, а на загальну позитивну оцінку, емоційний зміст названого поняття.

Проблема трансформації фольклорних стереотипів в українській лінгвістиці мало вивчена і тому запропонована праця — це виконання одного з багатьох завдань, які потребують подальших публікацій. Дослідження стереотипних усталених номінацій у різних жанрах українського фольклору сприятиме ґрунтовному вивченню національної мовної картини.

Список використаної літератури

1. Данилюк Н.О. Лексико-семантичне поле «дівчина» в українській народній пісні та сучасній поезії / Н.О. Данилюк // Культура слова. — 1987. — Вип. 41. — С. 111–116.

2. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності / С.Я. Єрмоленко — К.: Довіра, 1999. — 420 с.

3. Єрмоленко С.Я. Фольклор і літературна мова / С.Я. Єрмоленко — К.: Наукова думка, 1987. — 244 с.

4. Кочерган М.П. Загальне мовознавство: підручник / М.П. Кочерган — К.: Академія, 2003. — 464 с.

5. Сологуб Н.М. Як українці називають коханих / Н.М. Сологуб // Культура слова, 1992. — №42. — С. 18–20.

Н. ЛЯШУК

ТРАНСФОРМАЦИЯ ФОЛЬКЛОРНЫХ СТЕРЕОТИПОВ УКРАИНЦЕВ В УКРАИНСКОЙ КЛАССИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

В предлагаемой статье фольклорные стереотипы рассматриваются как языковые, эстетические знаки национальной культуры, которые несут информацию об элементах этнического стереотипа. Изучено пути использования традиционных языковых средств портретирования украинцев в классических произведениях. Определены типичные черты украинцев в песенных фольклорных жанрах.

Ключевые слова: трансформация языковых единиц; фольклоризм; стереотип этнический; фольклорный стереотип.

N. LIASHUK

TRANSFORMATION OF FOLKLORE STEREOTYPES OF UKRAINIANS IN UKRAINIAN CLASSIC LITERATURE

In the article the folklore stereotypes are regarded as linguistic and aesthetic features of the national culture. The ways of the use of the existing stereotypes and linguistic means of the representation of the Ukrainians in the classic literature are researched. The most

typical features of the Ukrainian which compose the national stereotype are showed.

Key words: transformation of linguistic units; folklorizm; stereotype; ethnic; folklore stereotype.

N. LIASHUK

TRANSFORMATION OF FOLKLORE STEREOTYPES OF UKRAINIANS IN UKRAINIAN CLASSIC LITERATURE

In the article the folklore stereotypes are regarded as linguistic and aesthetic signs of the national culture. The ways of the use of the existing stereotypes and linguistic means of the representation of the Ukrainians in the classic literature are researched. The most typical features of the Ukrainian which compose the national stereotype are showed.

Research problem is related to the necessity of study of scantily explored in Ukrainian linguistics problem of linguistic display of autostereotype of Ukrainian, which foresees the search of the basic, generally accepted external and internal lines of the Ukrainian man, which are presented in songs, folklore works and transformed in Ukrainian classic literature. A set of the language units which represent the most typical Ukrainian boy's and Ukrainian girl's (man's / woman's) features in the folk genres are identified.

Actuality of work is determined by attention to the problems of national self-expression, correlation of language and spiritual culture, through mediation of folklore stereotypes.

Task of the research is to trace transformation of folklore stereotypes of Ukrainians in Ukrainian classic literature, to find out the traditional and individual in description of national lines.

According to the results of the investigation, the Ukrainian writers widely use folklore words for creation of appearance of Ukrainians. There is both the direct borrowing of topics and transformation of it in the language of classic Ukrainian literature. One of ways of update of

epithets there is a change of permanent for a folk song compatibility, which is a structural transformation.

Next to folklore comparisons the row of comparisons, synonymous and traditional, built on incident to folklore associations appears in fiction. Complication of semantics of traditional folklorisms takes place through the change of lexical compatibility. The nominations of stereotype lines focus attention not on a direct value, but on a general positive estimation, emotional maintenance of the adopted concept.

Key words: transformation of linguistic units; folklorism; stereotype; ethnic; folklore stereotype.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2017

УДК 811.111'373.43

НОСКО Ірина

СЕМАНТИЧНА ПЕРЕОРІЄНТАЦІЯ ЛЕКСИКИ ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД ТВОРЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ НЕОЛОГІЗМІВ

Стаття присвячена дослідженню семантичної переорієнтації англійської лексики. Автор класифікує англійські семантичні неологізми та доводить, що саме вони переважають серед усіх інших новотворів сьогодення. Детальний аналіз англійських неологізмів допомагає створити новий погляд на динамічні процеси в англійській лексиці, що впродовж останніх десятиріч засвідчують її тісний зв'язок з новими реаліями та потребами суспільства. Зміни у мові відбуваються так швидко, що досить значне число нових слів, які виникли ще декілька років тому як лексичні неологізми, тобто нові слова, вже перетворилися в семантичні неологізми, оскільки вони розширили свою семантичну структуру шляхом утворення нових лексико-семантичних варіантів.

Ключові слова: словниковий склад; неологізм; семантика; вторинна номінація.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень. Динамічні процеси в англійській лексиці впродовж останніх десятиріч засвідчують її тісний зв'язок з новими реаліями та потребами суспільства. Стрімке оновлення лексичного складу на межі століть зумовило актуалізацію проблем, пов'язаних з аналізом інноваційних процесів у лексико-семантичній системі мови.

Серед основних процесів, які зумовлюють розвиток англійської лексики, важливе місце належить неологізації, що виявляється в появі нових слів, словосполучень, нових значень, актуалізації та функціональній переоцінці лексичних одиниць, які вже давно існують у мові.

Про велику кількість неологізмів в сучасній англійській мові свідчить той факт, що такі словники як Oxford Advanced Learners Dictionary, Collins English Dictionary фіксують тисячі нових слів. Але вони все одно не встигають за постійними змінами в значеннях вже давно знайомих слів. Адже поповнення слов-

никового складу йде не тільки за рахунок запозичень різного роду, але й за рахунок «внутрішніх ресурсів» мовної системи — словотворчих процесів і переосмислення вже існуючих значень (вторинної номінації).

Від традиційних канонічних слів неологізми відрізняються особливими зв'язками з часом, які фіксуються колективною свідомістю. Будь-яке слово має якість неологізму, доки колективна мовна свідомість реагує на нього, як на нове [5, с. 15]. Як тільки воно починає часто вживатися, стає звичним, воно асимілюється і стилістично вже не виділяється на фоні решти лексики, тому освоєні мовою нові слова не можна зараховувати до складу неологізмів.

Опитування в Англії і США показали, що багато слів у словниках Барнхарта не сприймаються носіями мови, як нові. Вони втратили часову конотацію новизни, так як використовуються носіями мови вже більше двадцяти років [2, с. 9].

© Носко І., 2017